
Bevillingssystem for salg av tobakk?

FRA FORENINGEN

STINE BJERKESTRAND NESJE

Informasjonsavdelingen

Andelen unge som røyker har gått ned med 5–7 % i de amerikanske statene der det er innført bevilling for salg av tobakk. Tobakksfritt og Legeforeningen går inn for systemet i Norge.

Professor Jane Forster ved University of Minnesota la frem de positive effektene bevillingssystemet for salg av tobakk har hatt i flere amerikanske stater.

Jane Forster

– To av tre under 18 år fikk kjøpt røyk da Minnesota kun hadde aldersgrense for kjøp og salg av tobakk. Med dagens bevillingssystem får færre enn 10 % under 18 år kjøpt tobakk, sier Forster.

Statens inntekter fra ulovlig salg av tobakk til barn og ungdom under 18 år er betydelige. Det selges omtrent 3,7 millioner sigarettpakker ulovlig til ungdom under 18 år i året i Norge. Det gir staten 120 millioner kroner i inntekter.

– Innføring av 18-årsgrensen for kjøp og salg av tobakk har så langt vært en fiasko, mener leder av Tobakksfritt, Tore Sanner. Organisasjonen, der Legeforeningen er med, går nå inn for at et bevillingssystem innføres i Norge.

– Når man ser den triste utviklingen i røykevaner blant ungdom, er et bevillingssystem et aktuelt tiltak, synes generalsekretær i Legeforeningen, Harry Martin Svabø. Foreningen anbefalte dette i en høringsuttalelse til tobakksloven i 1995.

I Sverige har forskning vist at kommunenes engasjement er avgjørende for om aldersgrense for kjøp av tobakk har noen effekt. – I kommuner der det gjøres tester og de lokale myndighetene er i dialog med forhandlerne, har aldersgrensen effekt, sier Paul Nordgren ved Folkhälsoinstitutet i Sverige.

I Sverige er det i gang en politisk prosess for å få innført et bevillingssystem for salg av tobakk. Et utvalg har blant annet funnet ut at bøter til tobakkshandlerne ikke virker. – De tjener så godt at de har råd til å betale. Men de har ikke råd til

å miste muligheten til å selge tobakk, sier Nordgren. Utvalget foreslår derfor at det innføres lisens på salg av tobakk i Sverige.

Fortsatt røykfrie fly

Legeforeningen er svært tilfreds med svaret fra SAS om at Lufthansa og partnerne i Star Alliance ikke vurderer å åpne for røyking om bord i fly, slik det var grunn til å frykte på grunnlag av informasjon Legeforeningen sitter med. Generalsekretær Harry Martin Svabø synes det er spesielt gledelig at også Spanair, som en partner i Star Alliance, nå innfører røykfrihet på sine ruter i Europa.

Tobakksforhandlere selger røyk til mindreårige

75 % av den tobakken som forbrukes av 13–17-åringer er kjøpt av dem selv eller andre mindreårige. Dette kommer frem i en undersøkelse blant over 2000 ungdom i alderen 13–20 år utført etter at 18-årsgrensen for kjøp av tobakk ble innført i 1996 (Tidsskr Nor Lægeforen 1999; 119: 3753). Undersøkelsen viser også at 70 % av røykere under 18 år sier at de ikke blir spurt om alder når de kjøper eller forsøker å kjøpe tobakk.

Publisert: 30. mars 2000. Tidsskr Nor Lægeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2025. Lastet ned fra tidsskriftet.no 23. desember 2025.